

AK PARTİ GENEL
BAŞKAN VEKİLİ
PROF. DR.

NUMAN
KURTULMUŞ:

**Milletimize
Sivil Bir
Anayasa
Borcumuz
Var**

AK Parti 7. Olağan Genel Kongresi'ni tamamladı. 2023 seçimlerine giden yolda AK Parti için önemli bir değişim oldu. Yeni bir heyecan ortaya çıktı. Bu doğrultuda AK Parti'yi, parti kadrolarında yaşanan ciddi değişimi, yeni anayasa çalışmalarını, son günlerin kamuoyundaki iki önemli konusu, İstanbul sözleşmesini ve ekonomideki genel gidişatı; bunlarla beraber Doğu Akdeniz'den Mısır'a kadar dış politikadaki gelişmeleri, AK Parti Genel Başkan Vekili Prof. Dr. Numan Kurtulmuş ile konuştuk. Sayın Kurtulmuş'a bize vakit ayırdığı için çok teşekkür ediyoruz.

Gündem çok yoğun ama biz önce AK Parti'den başlayalım istiyoruz. AK Parti 7. Olağan Kongresi'ni yaptı. İl başkanlıklarından gençlik kolları ve kadın kollarına, en sonunda da parti genel merkez yönetimi ile beraber ciddi bir değişim yaşandı. Bu değişimi nasıl değerlendiriyorsunuz?

AK Parti, Türkiye siyasetinin ana omurgasıdır. Bu yalnızca aldığı yüksek oy oranları dolayısıyla değil; aynı zamanda Türkiye'nin farklı siyasal fikirlerini göz önünde bulundurduğumuzda, Türkiye'nin ortalamasını temsil etmekte oluşundandır. AK Parti, bu anlamda Türkiye'nin siyaseten itici gücüdür, motorudur. AK Parti bu özellikleriyle birlikte sürekli değişimi esas almış bir partidir. Kuruluşundan bu yana AK Parti'nin sergilemiş olduğu dört temel özelliği vardır: Yerli ve milli olması, reformcu olması, demokrat olması ve kapsayıcı-kuşatıcı olması. Bu özellikleri zaten AK Parti'yi açık ara Türkiye'nin birinci partisi yapıyor ve bunun ötesinde de Türkiye siyasetinde her zaman değişim süreçlerini yönlendirebilen etkin bir politik güç olmasını sağlıyor. Kongreler üç yılda bir yapılıyor ve bu kongreler vesilesiyle söz konusu özellikler bir kere daha ortaya çıkıyor,

teyit ediliyor; toplumun geniş kesimleriyle tabiri caizse yeniden bir buluşma söz konusu oluyor. Malumunuz AK Parti Kongresi, sadece genel kurulundan ibaret değil. Belde kongreleri, ilçe kongreleri, il kongreleriyle başlayan süreçte, bu defa yaklaşık yüzde yetmiş civarında bir yenilenme gerçekleşti. Çok sayıda genç arkadaşımız il yönetimlerine, ilçe yönetimlerine girdi; çok sayıda kadın yeni politik aktörler olarak AK Parti kadrolarının içerisine girdi. Dolayısıyla bu değişim, AK Parti'nin doğası ve sahip olduğu siyasi fikrin gereği olan bir husustur.

Hep söylüyoruz, kongreler bu anlamda sadece bir yenilenme, bir değişim ya da coşkuyla bir araya gelinen buluşmalar olmanın ötesinde, aynı zamanda ahitleşme buluşmalarıdır. Yani bütün bu hedefler istikametinde biz, bir arada inanmış bir kitle olarak, yol arkadaşları olarak yan yana omuz omuza yürüyoruz, yürüyeceğiz kararlılığımızı ortaya koymak ve karşılıklı olarak birbirimize söz vermek için bir araya geldiğimiz toplantılardır. Ben AK Parti kongrelerinin değişimi barındırıyor olmasının yanı sıra bu söz verme ve ahitleşme bakımından da önemli başlangıçlar olduğu inancındayım.

KÜRESEL AKTÖR OLMA KARARLILIĞINDAN VAZGEÇMEYECEĞİZ

AK Parti denilince bir taraftan reformdan bahsediyoruz ama öbür taraftan da içeriden ve dışarıdan gelen saldırılara karşı güçlü bir mücadele görüyoruz. Reform ve mücadele ikisi bir arada çelişkili ve zor oluyor mu; nasıl değerlendiriyorsunuz?

Tabii ki zorluk var ama bir çelişki yok. Biraz önce kısaca ifade etmeye çalıştım: AK Parti dört temel özelliği olan bir parti. Bunlardan birisi olmazsa AK Parti olmaz zaten; o başka bir şey olur. Yerli ve milli, reformcu, demokrat ve bütün Türkiye'yi kuşatıcı olması, AK Parti'ye bir Türkiye partisi olma özelliği kazandırıyor. Hatta bunun ötesinde, Türkiye'nin sınırlarının dışında çok geniş bir çevrede milletimize olan muhabbeti artırıyor. Mazlum halkların da temsilcisi olma özelliğini kazandırıyor. Bu bakımdan AK Parti, yalnızca Türkiye'deki siyasi partiler yasasına göre kurulmuş bir siyasi parti değil, aynı zamanda milletin vicdanında karşılık bulmuş bir dava hareketi olarak öne çıkıyor. Özelliklerimiz de bunlar olduğuna göre, milletimizin beklentilerini karşılamak için attığımız her adımın, içeride ve

Gerek 27 Mayıs 1960 darbesinden sonraki 1961 Anayasası, gerekse 1980 darbesinden sonraki 1982 Anayasası sivil değildir, demokratik hiç değildir. Daha açık ifade edeyim; ikisi de faşist, baskıcı, devleti esas alan, milleti de devlete göre şekillendirmeyi kendisine şiar edinmiş olan anayasalardır. Hatta biraz daha ileri giderek şöyle ifade edeyim: Her ikisi de üstünde kan bulunan anayasalardır. Bu anayasalardan ve izlerinden kurtulabilmek, Türkiye siyasetinin başlıca sorumluluklarındandır.

dışarıda bu adımı atmamızı engellemek isteyen bazı unsurlarla karşılaşması son derece doğaldır. Zaten bu engellerle karşılaşmıyorsak, kendi yolumuzu bir kere daha gözden geçirmemiz lazım. Bu engellerin neler olduğunu; neden konulduğunu biliyoruz. Bütün bunlara karşı, Türkiye'nin yeniden güçlü büyük Türkiye istikametinde, tam bağımsızlık istikametinde aldığı bu yoldan, bu yürüyüşten asla vazgeçmeyeceğimizi de biliyoruz. Biz kendi hukukumuzu koruyoruz. Doğu Akdeniz'den Güney Kafkaslara, Ortadoğu'dan Balkanlar'a kadar büyük bir türbülansın yaşandığı bu geniş coğrafyada, ekonomik ve siyasi istikrarı ile Türkiye'nin bölgesel bir güç ve küresel bir aktör olma kararlılığından asla vazgeçmeyeceğini ortaya koyuyoruz. Ve belki de yaşadığımız dönem bakımından nesillerimizin, AK Parti'nin, bu siyasi hareketin en büyük sorumluluğu da buradadır. Eğer bunlardan vazgeçersek; yani yine önceki dönemlerin terbiye salonlarında bekletilen, tabiri caizse tek ayaküstünde terbiye edilen, ekonomik ve siyasi baskılarla geriletelen, fikrinden, hedefinden, yolundan vazgeçen Türkiye'sine geri dönerssek, milletimize karşı yapacağımız en büyük haksızlık bu olacaktır. Onun için bu amacımızdan vazgeçmeden mücadeleyi sürdüreceğiz.

AK Parti Kongresi, sadece genel kurulundan ibaret değil. Belde kongreleri, ilçe kongreleri, il kongreleriyle başlayan süreçte, bu defa yaklaşık yüzde yetmiş civarında bir yenilenme gerçekleşti. Çok sayıda genç arkadaşımız il yönetimlerine, ilçe yönetimlerine girdi; çok sayıda kadın yeni politik aktörler olarak AK Parti kadrolarının içerisine girdi. Dolayısıyla bu değişim, AK Parti'nin doğası ve sahip olduğu siyasi fikrin gereği olan bir husustur.

Karşımıza içeriden ve dışarıdan çeşitli güçler çıkacak. Yeni emperyalist güçler, yeni stratejileriyle karşımıza geçecek. Fakat herkes görecektir ki; artık kafasına vurulup hizaya sokulacak bir Türkiye yoktur. Bundan böyle hizaya sokulacak bir Türkiye'nin olmadığını herkes anlamalıdır. Türkiye eşit, egemen bir ülke olarak herkesle konuşmaya, herkesle meselelerini müzakere etmeye açık bir şekilde yol almaktadır.

AK PARTİ'NİN POLİTİK YANSIMASININ ETKİSİ İÇİN CHP'YE BAKIN

Siyasetin ana omurgası olarak nitelendirdiğiniz AK Parti'nin, parti olarak diğer partiler üzerinde bir etkisi olduğu kanaatinde misiniz? Nasıl bir durum var orada?

AK Parti'nin, en karşı tarafta görülen Cumhuriyet Halk Partisi'nin (CHP) dahi siyaset tarzını etkilediğini düşünüyorum. CHP uzun yıllar boyunca muhafazakâr değerlere karşı bir tutum almak, başörtüsü yasağını savunmak, imam hatiplerin karşısında durmak ve millete destek vermemek noktasında duruyordu. Ancak son dönemlerde bakıyoruz, CHP siyaseten dahi olsa, artık milletin temel değerleriyle mücadele eden bir noktada durmamaya gayret ediyor. Örneğin son yerel seçimlerde, bilhassa İstanbul ve Ankara'da geniş muhafazakâr, dindar kitlelerin nabzını tutabilecek bir seçim kampanyası yürütme gayreti içerisinde olduklarını gördük. Eskinin o yukarıdan bakan, tepeden inme dili yerine, daha halkçı bir dil kullanmayı tercih ettiklerini gördük. Bu elbette politik bir manevra olabilir; bu dili içselleştirdikleri noktasında hala şüphelerimiz ve tereddütlerimiz olabilir. Fakat nihayetinde bu durum aslında AK Parti'nin varlığının ve politik etkisinin bir yansımasıdır.

Bu kongredeki değişimlerden sonra şunu da görüyoruz: Cumhuriyet İttifakı'yla AK Parti'nin çok

önemli bir ivmesi söz konusu oldu. 2023'e giderken AK Parti'nin ve Cumhuriyet'in gündemi ne olur?

2023 çok yakın bir zaman ve vakit çok hızlı bir şekilde geçiyor. Bu bakımdan sözünü ettiğimiz bu büyük hedeflerimizi asla siyasetin gündelik telaşlarının içinde kaybetmememiz lazım. Onun için de AK Parti'nin bu reformcu kimliğinin önümüzdeki süreci çok ciddi ölçüde şekillendireceğini düşünüyorum. Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından ilan edilmiş olan İnsan Hakları Eylem Planı ve ekonomik reform paketinin, Türkiye'yi daha ileriye götüreceği ve ilerleyişine büyük bir ivme kazandıracak potansiyelle sahip olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla bu eylem planları çerçevesinde siyasi, hukuki ve ekonomik reformları eş zamanlı olarak; çok güçlü bir iradeyle gerçekleştirmemiz Türkiye'nin hayrına olacaktır. Ve tabii bütün bunların hepsinin üzerinde bir taş olarak gördüğümüz yeni anayasa meselesi var.

61 ANAYASASI DA 82 ANAYASASI DA SİVİL DEĞİLDİR, ÜSTÜNDE KAN VARDIR

Yeni anayasa öncelikle AK Parti'nin fakat bir bütün olarak baktığımızda Türk siyasetinin millete karşı bir taahhüdü, bir sözüdür. Zira gerek 27 Mayıs 1960 darbesinden sonraki 1961 Anayasası, gerekse 1980 darbesinden sonraki 1982 Anayasası sivil değildir, demokratik hiç değildir. Daha açık ifade edeyim: İksisi de faşist, baskıcı, devleti esas alan, milleti de devlete göre şekillendirmeyi kendisine şiar edinmiş olan anayasalardır. Hatta biraz daha ileri giderek şöyle ifade edeyim: Her ikisi de üstünde kan bulunan anayasalardır. Bu anayasalardan ve izlerinden kurtulabilmek, Türkiye siyasetinin başlıca sorumluluklarındandır. Sayın Cumhurbaşkanımız büyük bir samimiyetle, hiçbir önyargı olmadan yeni anayasa tartışmalarını açmıştır. Bu yeni bir beyaz sayfadır. "Türkiye'nin yeni anayasası şöyle olmalıdır", şeklinde fikri olan herkesin bu sürece katkıda bulunmasını arzu ediyoruz. Siyasi partiler, üniversiteler, araştırma merkezleri, hukukçular, fikri olan her kesimden insan... "Türkiye'yi daha ileriye götürür", diye düşündüğümüz bütün fikirleri ortaya koyalım ve bu anayasa tartışmalarının, Türkiye demokrasisini daha da güçlendirmesini temin edelim. Şahsen söz konusu reform ve anayasa tartışmalarının önümüzdeki dönemi şekillendireceğini düşünüyorum.

Netice olarak bizim derdimiz demokrasi içerisinde insan haklarının en mükemmel şekilde temininin yanı sıra, ekonominin de geniş halk kitlelerinin istifade edebileceği bir üretkenlik içinde işleyişinin ve toplumsal refahın sağlanmasıdır. Ben (yeni sivil anayasa dâhil) bu üç alanın, Türkiye'yi 2023'e taşıyacağına; 2023 seçimlerindeyse Sayın Cumhurbaşkanımızın büyük bir oy farkıyla yeniden Cumhurbaşkanlığı seçilmesi ve Cumhuriyet'in de seçimden büyük bir başarıyla çıkmasıyla birlikte Türkiye'nin önünde yepyeni bir dönemin başlayacağına inanı-

Ben şöyle diyorum; bunların hepsini topladığımız zaman bu sadece bir dış politika meselesi değil, Türkiye'nin Allah'ın izniyle, önlenemez yükselişinin de başlangıç dönemidir. Bundan sonraki dönem Türkiye'nin önlenemeyen yükselişinin olacaktır. Mesela Ayasofya'nın açılmasında, Karabağ meselesinde kimlerin Türkiye'ye neler söylediğini ve Türkiye'nin bunları elinin tersi ile iterek kendi doğru bildiği istikamette nasıl yol aldığını gördük. Bundan sonra da böyle olacak, Allah güç, kuvvet ve mühlet versin.

yorum.

Ekonomiden bahis açılmışken, Merkez Bankası başkanı yeni değişti. Siz ekonomiyi yakından takip eden bir isimsiniz. Hem bu değişimi hem de ekonomideki genel gidişatı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Son birkaç senedir daha kuvvetli bir şekilde yöneldiğimiz, Türkiye ekonomisinin esas meselesi Türkiye'nin üretim gücünü artırabilmektir. Yani uzun yıllar neoliberal ekonomik reçetelerin neredeyse tavizsiz uygulandığı bir ekonomik sistemden sonra Türkiye, bütün dünyayla birlikte şunu keşfetti; artık saf neoliberal tezlerin geçerli olduğu bir dünya ekonomisinden bahsetmek mümkün değildir. Bilhassa küresel salgının dayattığı yeni şartlardan sonra, bu hiç mümkün değildir. Türkiye ekonomisinin yöneldiği bu yeni istikameti ve karşı karşıya kaldığı dalgalanmaları, küresel ve yerel zorlukları bu çerçevede değerlendirmemiz icap eder.

HEDEFİMİZ, TÜRKİYE'NİN ÜRETİM GÜCÜNÜ ARTIRMAK

Türkiye'nin her alanda üretebilecek kabiliyetinin olması lazım; AK Parti olarak biz de bunu teşvik eden bir politika izlemek zorundayız. Milli savunma sanayiinden yeni teknolojilere kadar, yerli otomotiv sanayiinden Türkiye'nin büyük ölçekli altyapı yatırımlarına kadar, her alanda Türkiye'nin üretim gücünün artırılması, diğer yandan da çarşının pazarın dinamik bir şekilde işlek olmasını sağlamak zorundayız. Doğrudur, salgın nedeniyle bütün dünyada olduğu gibi Türkiye de birtakım ekonomik sorunlarla karşılaşılıyor. Ama az önce çerçevesini çizdiğim bu politik anlayışın gereği olarak, mesela 2020 gibi çok zor bir yılı pozitif büyümeyle kapatabildik ve Çin'den sonra dünyanın en yüksek büyüme hızına erişmiş olduk. Bu gelişme her açıdan olumlu bir sonuçtur. Sürdürülebilir büyümeyi temin içinse üretimin önündeki

engellerin mutlaka azaltılması/kaldırılması lazım. Bunların en başında da Türkiye’de maliyet enflasyonunu ortaya çıkaran yüksek faiz meselesi gelmektedir. Türkiye’nin ne yapıp edip, yüksek faizi mümkün olduğu kadar aşağıya çekebilecek sürdürülebilir bir mekanizmayı kurma mecburiyeti vardır. Yıllar boyunca yaşadığımız tecrübe de bize bunu göstermektedir. Yine Türkiye’nin geçmişten tevarüs eden en sistematik problemlerinden bir diğeri ise ikiz açıklar olarak tanımladığımız bütçe açığı ve cari açık meselesidir. Bu alanların ilkinde AK Parti iktidarı döneminde yakaladığımız istikrarı korumak vazifemizdir; ikincisinin kalıcı iyileştirilebilmesi için zorunlu olarak dışarıdan temin ettiğimiz kritik/özel ara mallar dışındaki malların, ithalatını da yeniden gözden geçirmemiz şarttır. Allah’a çok şükür bugün Türkiye’de birçok mal ve hizmeti, yerli olarak üretebiliyoruz. Bu önemli bir imkândır ve bu bakımdan yerli üretim-ithalat bağlamında hassas bir dengenin kurulması şarttır. Tabii ki bunu da zorlayarak yahut baskıyla değil; piyasa mekanizmaları içinde yapabilmemiz elzemdir. Salgın döneminde kaçınılmaz olarak artan bütçe açığımız konusunda ise kamunun tasarruflarının artırılması başta olmak üzere vergi sisteminde iyileştirmelerle ekonomideki üretken alanların teşvik edilmesi gibi adımları ivedilikle atmamız lazım. Zaten açıklanan ekonomik reform paketinin içerisinde de bunlar vardır. Bizim esas amacımız Türkiye ekonomisinde yapısal dönüşümü gerçekleştirmektir. Son yıllarda bunun için çok önemli mesafeler alındı. Orta-uzun vadeli perspektiften baktığımızda olumlu istikamette yürüdüğümüzü düşünüyorum.

Biraz da parti siyasetinden bahsedelim isterseniz. En son Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Halkların Demokratik Partisi’ne (HDP) kapatma davası için Anayasa Mahkemesi’ne başvurdu. Bundan sonrası için nasıl bir süreç öngörüyorsunuz? Neden bu noktaya gelindi?

Tabii bundan sonrası bir kere hukuki bir süreçtir. Anayasa Mahkemesi bu dava ile ilgili önce rapor-törünü atadı. Raportör, usul eksiklikleri gördüğünü belirttiği iddianamenin iadesini istedi, Anayasa Mahkemesi de iddianameyi iade etti. Şimdi Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı eksikleri giderecek, yeniden mahkemeye gönderecek ve raportör raporunu hazırladıktan sonra dava Anayasa Mahkemesi’nde görülecek. Burada bizim mahkemenin seyri konusunda siyaset olarak söz söylememizin doğru olmadığı kanaatindeyim. Hep beraber o süreci göreceğiz. Ama siyasi olarak konuşacağımız alan şurasıdır: Terörle siyaset alanındaki ilişki.

TERÖRÜN GÖLGESİNDE SİYASET YAPAN KADRO YANLIŞ YOLDA

Bu kadar oy almış olan bir siyasi partinin, kendilerine oy veren insanların hakkını hukukunu koruması bakımından terör örgütüyle arasına mesafe koyması; oradan gelen işaretlere, talimatlara göre değil, kendisine oy veren halkın beklentileri ve çıkarı doğrultusunda terörü lanetlemesi ve terörle

Türkiye’nin bölgesel bir güç ve küresel bir aktör olma kararlılığından asla vazgeçmeyeceğini ortaya koyuyoruz. Eğer bunlardan vazgeçersek; yani yine önceki dönemlerin terbiye salonlarında bekletilen, tabiri caizse tek ayaküstünde terbiye edilen, ekonomik ve siyasi baskılarla geriletelen, fikrinden, hedefinden, yolundan vazgeçen Türkiye’sine geri dönersek, milletimize karşı yapacağımız en büyük haksızlık bu olacaktır.

arasına mesafe koyması şarttır. Eğer bunu yapabilmiş olsaydı, biz bugün başka bir Türkiye’yi konuşuyor olacaktık. Bizim kategorik olarak baştan beri düşüncemiz terörün alanını kapatmak, daraltmak ve tamamıyla yok etmek olmuştur. Buna mukabil siyasetin alanını da demokratik bir usulde bütünüyle açmaktır. Onun için Türkiye’de parti kapatmayı zorlaştıran, suçların bireysel olduğu prensibiyle bütün reformları gerçekleştiren AK Parti’dir. Dolayısıyla AK Parti siyaset için doğru olanı yapmıştır. Ama burada yanlış yapan ve kendisine oy veren seçmenler dâhil olmak üzere Türkiye’de bütün vatandaşlarımızın demokratik haklarını bir şekilde baskı altına alan, demokratik haklarının kullanılmasını önleyense, maalesef dağın gölgesinde siyaset yapan kadro olmuştur.

TERÖRÜ LANETLEMENİN EMPERYALİZMİN SÖZCÜLÜĞÜDÜR

Şunu çok açık söylüyorum yaşadığımız coğrafyada siyaset yapıp PKK’yi, YPG’yi, PYD’yi bir şekilde lanetlemeyenler ya da onlarla arasına mesafe koymayanlar aslında emperyalizmin sözcülüğünü yapıyorlar demektir. Bu eski bir oyunun şimdiki zamanlardaki icrasıdır. Ne yazık ki etnik ve mezhebi temelde, bölge ülkelerinin dağılıp parçalanması; Türklerin, Kürtlerin, Arapların, Acemlerin ve diğer etnik unsurların, Müslümanların, Gayrimüslimlerin, Sünnilerin, Şiiilerin, birbirlerine düşman edilmesi projesidir. Bu projenin yürütücüleri ise emperyalist ülkelerdir ve bunların kullandığı maşalar da terör örgütleridir. Bu kadar açık bir siyasi gerçek var. Ders almak için aslında bir büyük felaket yeterdi. Afganistan büyük bir felakettir mesela; Irak büyük bir felakettir. Keza Suriye büyük bir felakettir; Yemen büyük bir felakettir.

Dolayısıyla Türkiye olarak büyük bir mücadele veriyoruz ve bu uğurda büyük bedeller ödedik.

Türkiye'nin terör nedeniyle yalnızca maddi kaybı 2 trilyon doların üstündedir. En ağırı ise 40 bine yakın insanımızı kaybettik. Bu çok ağır bir bedeldir. Fakat yine de çok şükür, Türkiye teröre karşı mücadeledeki kararlılığı dolayısıyla bölünme senaryolarını bugün artık bir kenara koymuştur. Dolayısıyla birileri Türkiye'de siyaset yapmak istiyorsa, bunun ilk maddesi, terörle arasına mesafe koyması ve terör örgütlerinin sözcülüğünü terk etmesidir. Hatta bırakın sözcülüğünü yapmayı, onu lanetlemiyorsa bile, o birilerinin emperyalizmin sözcüsü olduklarını anlamaları, kavramaları gerekir. İşte bunları yapamadı HDP.

Hukuki çerçevede kapatma davasının doğal olduğunu anlattınız. Bu süreçte kapatma davası siyasete nasıl bir etkide bulunabilir?

Bir kere bu dava bir çıksın ortaya, deliller nelerdir, bir görelim. Anayasa Mahkemesi bu delilleri ortaya koyacak öncelikle, siyasi kısmı ise ondan sonradır.

Cumhurbaşkanımız tarafından ilan edilmiş olan İnsan Hakları Eylem Planı ve ekonomik reform paketinin, Türkiye'yi daha ileriye götürecektir ve ilerleyişine büyük bir ivme kazandıracak potansiyele sahip olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla bu eylem planları çerçevesinde siyasi, hukuki ve ekonomik reformları eş zamanlı olarak; çok güçlü bir iradeyle gerçekleştirmemiz Türkiye'nin hayrına olacaktır. Ve tabii bütün bunların hepsinin üzerinde bir taç olarak gördüğümüz yeni anayasa meselesi var.

Ben siyaseten şu genel kuralı ifade ediyorum: Herkes Türkiye'de siyasetin diliyle konuşmayı başarsın, siyasetin alanını genişletecek adımlar atsin ve bunda da samimi olsun. Ama terör örgütünün istediği terörün alanını genişletmek, siyasetin alanını daraltmak olmuştur; bunun Türkiye'deki hiçbir vatandaşımıza bir faydası yok.

CHP, İYİ PARTİ VE HDP ARASINDA AÇIK İŞ BİRLİĞİ, GİZLİ İTTİFAK VAR

Muhalefet partilerinin bu noktadaki tavrını nasıl değerlendiriyorsunuz? Siyasetle terör arasına bir çizgi çekilmesi gerektiği yönündeki genel bir demokrasi algısı var mı? Özellikle CHP ve İYİ Parti'nin konumunu nasıl görürsünüz?

Buradaki temel sıkıntı CHP ve İYİ Parti'nin, özellikle son seçimlerde bir yandan HDP ile ve bir tarafıyla da FETÖ ile çok yakın ilişki içerisinde olmasıydı. Bunu biz söylemiyoruz; hatırlayın HDP'nin eş genel başkanları da diğer politik aktörleri de bunu söyledi. Eğer HDP'nin desteği olmasaydı, örneğin İstanbul ve Ankara'da CHP'li adayların seçimi kazanması mümkün değildi. Dolayısıyla artık örtülü filan da değil, CHP, İYİ Parti ve HDP arasında açık bir iş birliği söz konusudur.

Yeri geldiği zaman Mustafa Kemal'in partisiyiz diyen, yeri geldiği zaman Türkiye'nin kurucu iradesiyiz diyen CHP'nin, Türkiye Cumhuriyeti devletinin en temel sorunu olan bölünmez bütünlüğünün temini konusunda

son derece ters ve aykırı bir noktada duran bir siyasi partiyle hangi temel çerçevede iş birliği yaptığını, halkın önüne açıkça koyması lazım. Zaman zaman seçim kampanyasında gördük, hem HDP'yle bir iş birliği var hem onların oylarına ihtiyacı var hem de onlarla yan yana görünmemek gibi bir zorlukları var. Bu aslında CHP'yi HDP'ye karşı da ikircikli bir tavır içerisine itmiştir. Onun için mesela HDP'liler, "bizim oyumuz olmasaydı seçimi kazanamazdınız", demek durumunda kaldı. CHP diğer yandan, FETÖ'nün de kendilerine vermiş olduğu destekten hiç gocunmadı ama bunun görünmesini de hiç istemedi.

ERDOĞAN KARŞITLIĞI ÜZERİNDEN SİYASİ İTTİFAK ÇIKMAZ SOKAKTIR

Partilerin birbirinden farklı siyasi kimlikleri olabilir ama bütün bu partiler CHP, İYİ Parti, HDP bir araya gelirler derler ki; "biz Türkiye'de terörle mücadelede şöyle düşünüyoruz, Avrupa ilişkilerinde şunu düşünüyoruz, Türkiye'nin ekonomisi ile ilgili şunları düşünüyoruz", bunları ortaya koyarlar ve "böyle düşünen herkes de bize oy versin", derler. Bunu baş göz üstünde karşılar, demokrasi bakımından da bir çita, bir merhale olarak görürüz. Bunu yapmayı sadece Tayyip Erdoğan karşıtlığı üzerinden bir siyasi ittifak geliştirmek ve bu ittifakı biraz da gizli kapaklı yapmaya gayret etmek aslında Türkiye demokrasi-

AK Parti'nin, en karşı tarafta görülen Cumhuriyet Halk Partisi'nin (CHP) dahi siyaset tarzını etkilediğini düşünüyorum. CHP uzun yıllar boyunca muhafazakâr değerlere karşı bir tutum almak, başörtüsü yasağını savunmak, İmam Hatiplerin karşısında durmak ve millete destek vermemek noktasında duruyordu. Ancak son dönemlerde bakıyoruz, CHP siyaseten dahi olsa, artık milletin temel değerleriyle mücadele eden bir noktada durmamaya gayret ediyor.

si bakımından şık bir davranış değildir hatta ben demokrasiye büyük zarar verdiği kanaatindeyim. Cumhuriyet İttifakı'nın avantajı şudur: AK Parti ve MHP iki ayrı partidir; nitekim partilerin kendi programları farklı, zaten farklı olmasa tek parti olurlardı fakat bu farklılık içerisinde temel meselelerde bir araya gelebiliyor ve sorunsuz bir şekilde bu ittifakı yürütebiliyor.

Sizce muhalefet partileri güçlendirilmiş parlamenter sistemde birleşemezler mi?

Güçlendirilmiş parlamenter sistemin ne olduğu konusunda da farklı kanaatleri olduğunu zannediyorum. Henüz bu konuyla ilgili çok net bir şey söylemiyorlar ama parlamenter sistem mi yoksa güçlendirilmiş parlamenter sistem mi teklif ettikleri; başbakanın ve meclisin gücünün ne kadar olacağı gibi konularda karşı taraftaki ittifakın bileşenlerinin ortak noktaya geldiklerini zannetmiyorum. Bunu yapabil-

mek için konunun açık bir şekilde müzakere edilmesi lazım. Sadece piyasada dolaşan bir güçlendirilmiş parlamenter sözü var; "bunu nerede müzakere ettiniz, nasıl müzakere ettiniz, bunun çerçevesi nedir", bunları söyleyemiyorlar. Mesela anayasa tartışmaları söz konusu olduğunda ben her partinin bir başkasıyla anayasayı tartışmasının açık bir şekilde yapılmasından yanayım; bu konu gizli kapaklı bir şey değildir ki nihayetinde teklif edeceksiniz. CHP'liler, HDP'liler ile beraber müşterek yapmış oldukları bu çalışmaların duyulmasından dahi rahatsızlık duydular. "Kardeşim siz o zaman bir araya gelip nasıl çalışacaksınız? Güçlendirilmiş parlamenter sistem için yeni anayasa lazım, yeni anayasayı nasıl getireceksiniz bir araya, nasıl millete anlatacaksınız, daha yaptığınız toplantıları açık bir şekilde yapamıyorsunuz. "Biz Tayyip Erdoğan'ın düşmanlığında bir araya geldik", diyemeyeceklerine göre söyleyecekleri en hukuki laf, güçlendirilmiş parlamenter sistemdir.

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ'NDEN ÇIKMA KARARI BİR GÜNDE ALINMADI

Türkiye, Cumhurbaşkanlığı kararıyla İstanbul Sözleşmesi'nden çıktı; destekleyenler de var eleştirenler de... Siz nasıl değerlendiriyorsunuz?

Sayın Cumhurbaşkanımızın İstanbul Sözleşmesi'nden çıkma kararı bir günde alınmış bir karar değildir. Uzunca bir süre istişare edilen, farklı kesimlerin görüşlerinin dinlendiği bir süreç sonucu, nasıl usulüne uygun bir şekilde İstanbul Sözleşmesi imzalanmışsa, yine usulüne uygun bir şekilde bu sözleşmeden çıkmıştır. Bu konuda toplumun geniş kesimlerinin beklentileri vardı. Öncelikle şunu söylemek gerekir; Türkiye kadın haklarını koruyabilmek, kadına karşı şiddeti engelleyebilmek bakımından hukuk sisteminde yeterli

donanımlara sahiptir ama eğer bazı eksiklikler de var deniliyorsa, bu teklifi yapacak herkese açık olduğumuzu belirtmek isteriz. Bizim için kadın ve erkek birbirinin düşmanı, rakibi iki varlık değildir. Yaradılıştaki eş olarak yaratılmış olan, fitrata uygun bir şekilde hareket eden Allah'ın iki değerli varlığıdır. Biz nihai tahlilde aileyi korumak zorundayız, kadın haklarını kadını korumak zorundayız ve çocuğu ailenin önemli bir bireyi olarak korumak zorundayız. Bunu yeniden keşfediyor da değiliz. Anadolu topraklarında bin küsur senedir yaşıyoruz. Anadolu irfanı etrafında kadınıyla erkeğiyle, annesiyle babasıyla ve çocuklarıyla bir bütün olarak yaşamış; bir arada olmanın, birbirinin hakkına hukukuna riayet etmenin bir ahlaki gelenek haline geldiği bir milletiz. Dolayısıyla biz aramızdaki hukuku, herhangi bir sözleşme, herhangi bir hukuk metni böyle istiyor, diye geliştirmiyoruz; geliştirmedik. İlave olarak söyleyelim ki, kadına karşı şiddeti kim uyguluyorsa insanlığa karşı en büyük suç işlemiştir. Nitekim, devlet olarak da onun yakasına yapıyoruz. Ama bazı çevrelerce, Türk erkeğinin sürekli aile içerisinde şiddet uygulayan, karısını ya da çocuklarını döven bir figür olduğu ve bunun da milletimizin geleneğinde var olduğu gibi bir algının ortaya çıkarılması son derece yanlıştır. Tam tersine, Anadolu irfanı kadını erkeği bir bütün olarak alıyor ve aileyi de toplumun en değerli unsuru olarak, nüvesi olarak görüyor; toplumun çok büyük bir ekseriyeti de kadın ve erkek birbirine saygılı bir şekilde bu sistemi koruyorlar. Bunun dışında olanlara karşı da her türlü yaptırımını yapabilecek hukuki mekanizmamız vardır. Öte yanda, kadın haklarını koruma şemsiyesi altında mesela toplumun cinsiyetsizleştirilmesi gibi bazı ideolojilerin herhangi bir şekilde Türk toplumunun içerisine zerk edilmeye ve dayatılmaya çalışılmasını da doğru bulmuyoruz. Bütün bu eleştiriler, farklı fikirler dinlenmiştir; sonuçta karar verilmiştir.

HANGİ YÜZLE AMERİKA BİZE DERS VERİYOR KI!

İçişleri Bakanlığı'nın açıkladığı rakamlara göre 1 milyon kişide kadına karşı şiddet bakımından Türkiye en düşük ülkelerden birisidir; yanılmıyorsam ölüm oranı milyonda 3.8. Amacımız, bunu tamamen sıfırlamak, kadına karşı şiddeti ülkemiz gündeminden tamamen kaldırmaktır. Diğer yandan Avrupa'da bu oran bizdenin iki katıdır; Amerika'daysa kat kat daha fazladır. Dolayısıyla hele birilerinin Türkiye İstanbul Sözleşmesi'nden çıktı diye bize ders vermeye kalkmasını da asla kabul etmeyiz, zira onlara öncelikle kendi toplumlarında kadına karşı uygulanan şiddete bakmalarını salık veririz.

Burada ABD Başkanı Biden'in söylediklerine atıf yapıyorsunuz...

Tabii ki, bunlar eski alışkanlıklardır. "Türkiye'ye biz parmak sallarız, haddi aştiniz deriz ve Türkiye gereğini yapar"; yok artık, o günler geride kaldı. Elbette Türkiye'de bir tek kadının bile şiddete maruz kalmasından büyük bir üzüntü duyarız, içimiz kan ağlar ama bu başka bir meseledir; bunun üzerinden birilerinin Türkiye'ye ders vermeye kalkmasını da asla kabul etmeyiz. Bakın, kadının en güvensiz olduğu toplumlardan birisi Amerikan toplumdur. Siz hangi yüzle bize ders vermeye kalkıyorsunuz!

DÜNYADA YENİ BİR SİSTEM KURULUYOR

Türkiye son zamanlarda dış politikada önemli hamleler yaptı ve bazı ülkelerle de gerilimleri göze aldı. S-400 meselesinde ABD'yle, Doğu Akdeniz'de Yunanistan'la, Libya'da Fransa ve BAE ile ilişkiler gerildi. Son gelişmeler ışığında bu süreci nasıl değerlendiriyorsunuz?

Dış politikada her dönemin yeni şartları vardır. Ya birilerinin şartları oluşturup, size dayatmasını bekleyeceksiniz ya da yeni

Biz başkalarının bize dikte ettiği yerde durmak yerine, milli menfaatlerimiz neyi gerektiriyorsa orada durmayı tercih ediyoruz; birinci ilkimiz budur. İkincisi, kimsenin hakkında gözümüz olmadığı gibi kimseye de hakkımızı asla veremeyeceğiz. Üçüncüsü, bu bölge ülkeleri arasındaki sorunların çözülebilmesi için bölgedeki farklı siyasi kanaatlere sahip olan ülkeleri bir araya getirerek, müzakere esaslı bir dönemi başlatmak istiyoruz.

şartlar çerçevesinde siz adımlarınızı atarak kendi kendinize bir hareket alanı açacaksınız ki, Türkiye bu ikinci yolu tercih ediyor. Dünyada bugün yeni bir sistem kuruluyor ve önümüzdeki on yıllar boyunca bu sistemin kurulmasının sancılarını yaşayacağız. İçinde bulunduğumuz bu coğrafya, Balkanlar, Kafkasya, Anadolu, Mezopotamya, Filistin toprakları ve Doğu Akdeniz, bundan sonraki dünya sisteminin tabiri caizse yeniden ana merkezi, bütün gelişmelerin buradan neşet edeceği bir bölge haline geliyor. Hiç şüphesiz bu coğrafyanın kilit taşı da Türkiye'dir. Türkiye bu coğrafyada oturup bu gelişmelere kayıtsız kalamaz. Doğu Akdeniz dediğiniz zaman önceden bir iki ülkeden bahsediyorduk; fakat şimdi 10'dan fazla ülkeden bahsediyoruz. Rusya'nın, Amerika'nın hatta Afrika politikaları sebebiyle Çin'in de içerisinde olduğu bir yapıdan bahsediyoruz. Cumhurbaşkanımız Türkiye, Rusya, İran, Gürcistan, Ermenistan ve Azerbaycan'dan oluşacak bir Kafkas platformundan bahsetti. Zira bu ve benzeri bölgesel inisiyatifleri kullanmak durumundayız. Ama bir taraftan da bakıyorsunuz "Kuşak ve Yol" Projesi çerçevesinde Güney Kafkaslar, Çin için de hayati önemde bir yer haline gelmiş oldu. Dolayısıyla herkesin kendi menfaatlerini en iyi şekilde kullanmak için fırsat kolladığı, güç kullandığı ve zaman zaman da maalesef bu güçleri kullanırken, vekâlet savaşlarının unsurları olan terör örgütlerini dahi dış politikanın aracı haline getirdiği bir dönemdeyiz. Sadece enerji savaşları değil, buna ilaveten önümüzdeki birkaç yıl içerisinde bölgenin su kaynakları üzerinden verilecek su savaşları; bütün bunlar, Türkiye'nin bu coğrafyada çok daha dikkatli ve titiz bir siyaset izlemesini zorunlu kılıyor. Bunu da kendi ilkelerimizi ortaya koyarak yapıyoruz.

Anadolu irfanı kadını erkeği bir bütün olarak alıyor ve aileyi de toplumun en değerli unsuru olarak, nüvesi olarak görüyor; toplumun çok büyük bir ekseriyeti de kadın ve erkek birbirine saygılı bir şekilde bu sistemi koruyorlar. Öte yanda, kadın haklarını koruma şemsiyesi altında mesela toplumun cinsiyetsizleştirilmesi gibi bazı ideolojilerin herhangi bir şekilde Türk toplumunun içerisine zerk edilmeye ve dayatılmaya çalışılmasını da doğru bulmuyoruz.

DOĞU AKDENİZ'DE SONUÇ ALDIK

Biz başkalarının bize dikte ettiği yerde durmak yerine, milli menfaatlerimiz neyi gerektiriyorsa orada durmayı tercih ediyoruz; birinci ilkimiz budur. İkincisi, kimsenin hakkında gözümüz olmadığı gibi kimseye de hakkımızı asla yedirmeyeceğiz. Üçüncüsü, bu bölge ülkeleri arasındaki sorunların çözülebilmesi için bölgedeki farklı siyasi kanaatlere sahip olan ülkeleri bir araya getirerek, müzakere esaslı bir dönemi başlatmak istiyoruz. En önemlisi de biz eğer kendi aramızda bu sorunları çözemezsek, bu başlı başına emperyalizme çıkarılan bir davetiyedir, bunu da biliyoruz. Dolayısıyla biz bütün bölge ülkeleri ile sorunları çözebilecek adım atmak zorundayız. Mesela bunun örneğini de Doğu Akdeniz'deki haklarımız üzerinden verdik. Avrupa'da politika üreten Türkiye karşıtı bazı merkezlerin Sevilla haritası üzerinden Türkiye'yi kendi kıyısına hapsedme çabasını, akıllı bir adımla Libya hükümeti ile iş birliği yaparak ve Türkiye'nin

münhasır ekonomik bölgesini ve kara sularımızdaki haklarımızı tescil ettirmiş olduk. O zamanlar bazıları buna karşı çıkıyordu, şimdi öyle bir noktadayız ki, Mısır bile, 'biz de sizinle anlaşma yapalım' noktasına geldi. Karşımızda Sevilla haritasını savunanlara, "Biz Akdeniz'de çatışma değil beraber müşterek haklarımızın korunmasından yanayız" dedik. Buradaki bu atak, cesur, kararlı ve rasyonel davranışlarımızın sonuçlarını aldığımızı görüyoruz ve bunu yaparken de çok doğal olarak Libya'da Birleşmiş Milletler tarafından tanınmış olan Libya Ulusal Mutabakat hükümeti ile iş birliği yaptık. Şimdi aynı şekilde Yemen konusundaki tavrımız ya da Suriye konusundaki tavrımız da son derece açıktır. Biz bu bölgede bu çerçevede dış politikada adımlarımızı atıyoruz, bunların her birisinin çok zor sorunlar olduğunu biliyoruz ve bu sorunların her birini de muhatabıyla konuşarak, halletmenin taraftarıyız. Diyelim Ege'de sorunumuz varsa ki var, kolay kolay da ortadan kalkacak sorunlar değil, biz Ege sorunlarının asla uluslararası alana taşınması taraftarı değiliz. Biz Ege'deki meseleyi Yunanistan'la oturup konuşmalıyız ama Yunanistan bunu yapmaya kalktı, Avrupa Birliği bile bu konunun kenarından dolaştı çünkü Ege tartışması dolayısıyla Türkiye'yi karşısına almak istemedi. Mesela yasa dışı göç meselesi; biz samimiyetle herkesle iş birliğine hazırız ama hiç kimsenin de yasa dışı göç üzerinden Türkiye'ye siyasi olarak ders vermeye kalkmasına müsaade etmiyoruz. Aynı şekilde ne bizim ne de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Doğu Akdeniz'deki doğalgaz haklarımızdan vazgeçmiyoruz. Aynı şekilde Karabağ'ın işgalden kurtarılmasında Azerbaycan'a vermiş olduğumuz destek tarihi bir destektir. Her alanda, her platformda uluslararası alanda bu desteği verdik. Bu sadece Azerbaycan'ın değil Türkiye'nin de bu bölgede varoluşsal meselelerinden birisiydi ve Allah'a çok şükür büyük bir zaferle sonuçlanmış oldu, orada yeni bir sayfa açıldı.

Geçtiğimiz günlerde yine sondaj gemilerimiz harekete geçti. Karadeniz'de yeni kuyular bulmak için, büyük bir gayretle çalışıyoruz. Aynı şekilde Balkanlar'da Türkiye'nin varlığını gücünü bir şekilde dostlarına verdiğimiz destekle arttırmaya çalışıyoruz.

Ama bunların hepsinin en üstünde görebileceğimiz husus; 90 sene sonra Ayasofya'nın ibadete açılmasıdır. Eski dönemlerde olsa, tek başına bu bile ülke içinde darbe sebebi olurdu ve sayetçiler için. Allah'a çok şükür burada kararlılık ve cesaretle Türkiye Ayasofya'yı kıyamete kadar Müslümanların ibadetine açan bir noktaya gelmiştir.

Ben şöyle diyorum; bunların hepsini topladığımız zaman bu sadece bir dış politika meselesi değil, Türkiye'nin Allah'ın izniyle, önlenemez yükselişinin de başlangıç dönemidir. Bundan sonraki dönem Türkiye'nin önlenemeyen yükselişinin olacaktır. Mesela Libya hükümeti ile ilgili mutabakat imzalarırken, Yunanistan'la tartışmalarımız devam ederken hatta ve hatta petrol arama faaliyetlerimize başlarken, Ayasofya'nın açılmasında, Karabağ meselesinde kimlerin Türkiye'ye neler söylediğini ve Türkiye'nin bunları elinin tersi ile iterek kendi doğru bildiği istikamette nasıl yol aldığını gördük. Bundan sonra da böyle olacak, Allah güç, kuvvet ve mühlet versin.

YENİ DÖNEMİN YENİ ŞARTLARI VAR

Dış politikada yeni sayfa açma hamlesi var Cumhurbaşkanı'nın; bu çerçevede Mısır, Suudi Arabistan, İsrail gibi ülkelerle ilişkileri toparlama yönünde bir hava var. Bunda ne kadar ısrarcı olunur, bunun şartları nelerdir, hangi ortamda bu gerçekleştirilir?

Her devrin olduğu gibi, yeni dönemin de yeni şartları var. Küresel sistemdeki bu değişiklikler-

den, bunu ayrı görmemek lazım. Bu saydığımız ülkeler ve diğer ülkelerle olan sorunların hiçbirini Türkiye çıkarmamıştır. Mısır'la, İsrail'le, Suudi Arabistan'la, ABD ile ilgili gerilimlerin sebebi Türkiye değildir. Türkiye, tüm buralarda kendi haklı olduğu tezleri savunmaya devam etmiş ve görüşünde sonuna kadar ısrar etmiştir.

Örneğin, Türkiye'nin S-400 konusundaki tavrı açıktır. S-400, Türkiye için bir seçenek değil bir zorunluluktur. Yani bizim hava savunma sistemine ihtiyacımız var, senato, bilmem ne komitesi falan diyorsunuz, vermiyorsunuz. O zaman ben alacağım, hayır alamazsın. Böyle bir şey yok, bu benim ihtiyacım ve karşılamak zorundayım.

Suudi Arabistan'la bizim ilişkilerimizin gerilmesi, Kaşıkçı cinayeti dolayısıyladır. Aynı şekilde İsrail'le ilişkilerimizin gerginleşmesinin sebebi Türk vatandaşlarımızın uluslararası sularda katledildiği Mavi Marmara operasyonudur. Yine Mısır'la aramızın bozulmasının sebebi ise Mısır'da seçilmiş Cumhurbaşkanı'nın kanlı bir darbeye işbaşından uzaklaştırılması ve maalesef seçilmiş Cumhurbaşkanı'nın cezaevinde ölümüne kadar giden ve binlerce insanın öldürüldüğü, idam edildiği bir süreçtir. Mısır, İslam dünyasının önemli merkezlerinden birisidir ve Mısır halkı bizim dostumuzdur, kardeşimizdir. Ama Mısır'da şu andaki darbeci yönetimin demokrasi ile sorunu vardır, Mısır halkı ile sorunu vardır, bizim karşı çıkışımızın sebebi buydu. Aynı şekilde diğer konularla ilgili de, biz bu sorunların ortadan kaldırılmasında samimiyiz ama sorunların ortaya çıkmasının sebebi biz olmadığımız gibi bu sebeplerin ortadan kaldırılması için de pozisyonumuzu bozmadan, iyileştirilmenin yapılmasını tabii ki talep ederiz, bunun için politik gücümüzü de kullanırız. Gerçekleşen süreci bu bağlamda değerlendirmek mümkün. **■**

Hiç şüphesiz bu coğrafyanın kilit taşı da Türkiye'dir. Türkiye bu coğrafyada oturup bu gelişmelere kayıtsız kalamaz. Doğu Akdeniz dediğiniz zaman önceden bir iki ülkeden bahsediyorduk; fakat şimdi 10'dan fazla ülkeden bahsediyoruz. Rusya'nın, Amerika'nın hatta Afrika politikaları sebebiyle Çin'in de içerisinde olduğu bir yapıdan bahsediyoruz.